

Skiepai – patikima apsauga nuo ligų

Skiepai yra vienas svarbiausių žmonijos išradimų kovai su užkrečiamosiomis ligomis. Efektyvesnių apsaugos priemonių nei vakcinos nėra sukurta. Tik vakcinacijos dėka išnyko raupai, baigia išnykti poliomielitas, sparčiai judama tymų, raudonukės likvidavimo link. Eilė užkrečiamųjų ligų, kadaise buvusių labai dažnų ir neretai mirtinų vaikams (difterija, stabligė, kokliušas, tymai ir kt.), šiandieną labai veiksmingai kontroliuojamos ir valdomos.

Pagal šiuo metu galiojantį vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių naujagimiai, kūdikiai ir vaikai valstybės lėšomis skiepijami nuo 14 infekcijų: tuberkuliozės, hepatito B, difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B tipo infekcijos, tymų, epideminio parotito, raudonukės, rotavirusinės, pneumokokinės infekcijos, meningokokinės infekcijos bei žmogaus papilomos viruso infekcijos.

Greta valstybės finansuojamų vakcinų Lietuvoje, kaip ir daugumoje pasaulio šalių, yra vakcinų, kurių valstybė finansuoti neišgali. Dabar tėveliai gali rinktis ir mokamai paskiepyti vaikus nuo vėjaraupių, gripo, erkinio encefalito ir kt. Šios ligos yra ganėtinai sunkios, galinčios sukelti komplikacijas, sunkius liekamuosius reiškinius.

Kartais klaidingai galvojama, jog sumažėjus sergamumui atitinkama liga, skiepyti vaiko nereikia. Tačiau noriu atkreipti dėmesį į tai, jog ligos sukėlėjas neišnyksta, o skiepų pagalba pasiekus aukštą kolektyvinio imuniteto lygį, visuomenė tampa atspari ligai. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis paskiepijus 90 – 95 proc. asmenų, susidaro pakankamas kolektyvinis imunitetas ir skiepais valdomą užkrečiamąją ligą galima kontroliuoti, riboti jos plitimą ar net visiškai likviduoti. Šiaulių apskrities asmens sveikatos priežiūros įstaigose atsakingai vykdomas imunoprofilaktinis darbas, kuris vertinamas pagal atskirose amžiaus grupėse paskiepytų vaikų skaičių. Mūsų apskrityje beveik visose vaikų amžiaus grupėse paskiepijama vidutiniškai 90 proc. ir daugiau skiepytinių vaikų. Tai leidžia valdyti užkrečiamąsias ligas.

Pasitaiko atvejų, kai tėveliai atsisako skiepyti savo vaikus pagal skiepų kalendorių. Tam įtakos turi klaidingi įsitikinimai, žinių stoka, viešoje erdvėje skleidžiama neigiama informacija apie vakcinas bei jų sukeliamas pašalines reakcijas. Tačiau statistika rodo, kad nepageidaujamos reakcijos į skiepus registruojamos retai. Tai patvirtina tą faktą, jog šiuo metu naudojamos vakcinos yra veiksmingos ir saugios. Tėvai turi teisę rinktis, ar skiepyti vaiką, tačiau jie privalo prisiimti ir galimą riziką.

Primenu, kad valstybės lėšomis skiepijami rizikos grupėms priklausantys suaugę asmenys nuo pneumokokinės infekcijos ir gripo. Tęsiamas nemokamas suaugusiųjų skiepijimas nuo difterijos ir stabligės, todėl vyresni nei 26 metų amžiaus asmenys, norintys pasiskiepyti nuo minėtų infekcijų, turėtų kreiptis į šeimos gydytoją.

Skiepijimas yra viena iš užkrečiamųjų ligų kontrolės prioritetinių sričių, siekiant suvaldyti vakcinomis valdomas užkrečiamąsias ligas. Skiepai padeda apsaugoti tiek vaikus, tiek ir suaugusius asmenis nuo susirgimų, jų komplikacijų bei mirčių.

Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) primena, kad svarbu naudotis galimybe ir nemokamai skiepyti vaikus nuo visų užkrečiamųjų ligų pagal vaikų skiepijimų kalendorių, nes gali grįžti arba suaktyvėti ir kitos pavojingos ligos, tokios kaip kokliušas, raudonukė ir kitos, kurios jau seniai nebekėlė problemų. Kaip kad grįžo tymai. 2019m. pavasarį Lietuvoje buvo užregistruoti 442 susirgimų atvejai. Tai susirgimai, pavojingi ne tik sveikatai, bet ir galintys nusinešti vaiko gyvybę. Dėl priklausančių skiepų reikia kreiptis į šeimos gydytoją.

Džiugu, kad dauguma tėvelių supranta, kad atsisakydami skiepų rizikuoja savo vaikų sveikata ir gyvybę. Šis vaikų skiepijimo kalendorius įsigaliojo nuo 2018m. rugsėjo 1 dienos.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ PROFILAKTINIŲ SKIEPIJIMŲ KALENDORIUS

	Iki 24 val.	2-3 paros	1 mėn.	2 mėn.	3 mėn.	4 mėn.	5 mėn.	6 mėn.	12-15 mėn.	15-16 mėn.	18 mėn.	6-7 metai	11 metų	15-16 metų
1. Tuberkuliozės vakcina		BCG												
2. Hepatito B vakcina	HepB*		HepB					HepB						
3. Kokliušo, difterijos, stabligės vakcina				DTaP		DTaP		DTaP			DTaP	DTaP		Tdap
4. B tipo <i>Haemophilus influenzae</i> infekcijos vakcina				Hib		Hib		Hib			Hib			
5. Poliomieliito vakcina				IPV		IPV		IPV			IPV	IPV		
6. Pneumokokinės infekcijos vakcina				PCV		PCV			PCV**					
7. Tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina									MMR**			MMR		
8. Žmogaus papilomos viruso infekcijos vakcina														HPV1 HPV2***
9. B tipo meningokokinės infekcijos vakcina					MenB		MenB		MenB**					
10. Rotavirusinės infekcijos vakcina				RV		RV		RV****						

Visuomenės sveikatos specialistė

Jadvyga Grubliauskienė